

A Kristály Salgótarjában 1967-ben, az arany diploma után (balról jobbra: Kréter Károly, Tóth György, Kovács Ferenc, Molnár Gyula, Maródi Antal, Jobbágy Dezső és Boncz Géza)

Ne bánts a zenészt!

Kristály-koncert a Sportcsarnokban

Molnár Gyula: – Sokan és szívesen emlékeznek vissza a Vigadó- és a Kristály-klub-beli bulikra, koncertekre, vagy akkori nevén: össztáncra. S meglepett, hogy a mai fiataloknak is tetszik a zene, hiszen a Villon balladáját elvitték kazettán a Radnóti gimnáziumba, és másolgatták egymásnak.

– Játsszik az esten a Molnár Dixieland, fellép a Kristály egykori mindenese, szövegírója és showmanje, Boncz Géza is, a sztárvendég pedig Tolcsvay Béla lesz. A plakáton Új Kristály együttes szerepel. Ezek szerint nem a régi tagok zenélnék?

M. Gy.: – A csapat kifejezetten a lemezfelvétel miatt jött össze. A régiak közül nem mindenki aktív zenész, illetve sokan az ország más részén élnek, ezért helybeli, hozzánk hasonló korú zenészekből verbuváltuk a csapatot. S mivel a régiakat nem akartuk megbántani, ezért Új Kristálynak neveztük el a zenekart. Eljönnek természetesen az egykori tagok is, és beszállnak néhány nóta erejéig a muzsikálásba.

– A Kristály szegedi, tehát vidéki együttes volt. Mennyire ismerték az ország más tájain?

Kréter Károly: – Egy sztorival tudnám ezt érzékeltetni.

Idézzük fel a '60-as évek beatzenéjét! – hirdetik a plakátok, s november 22-én, vasárnap 18 órakor valóban múltidézés lesz a Szegedi Sportcsarnokban. A legendás Kristály együttes mutatja be új kislemezét, melyet a Particum Kft. ad ki. Molnár Gyulával és Kréter Károssal mi is múltidéző beszélgetésbe elegyedtünk.

Mentem föl egyszer Budapestre az Ifjúsági Parkba, s meséltem a barátomnak – aki nem szegedi volt –, hogy csináltunk egy zenekart, és van már néhány számunk. Ő hitte is, meg nem is. Mentünk a Park bejárata felé, s nem akartam hinni a szememnek. Akkoriban a toplista úgy nézett ki, hogy a magnóklubok szavazásának eredményét egy nagy táblára írták ki az Ifi Park előtt, s legfelül a Kristály Villon balladája szerepelt. Mutattam is nagy büszkén a barátomnak, hogy látod, azok vagyunk mi. A nótát a salgótarjáni versenyen játszottuk el, ott győztünk, valahogy felkerült a szalag Budapestre, így ismerhették meg.

M. Gy.: – Több héten keresztül vezettem a listát, s én direkt ezért utaztam fel Pestre, hogy a saját szememmel lássam, mert először nem akartam elhinni. A másik nagyobb sikerélmény, hogy Szörényi Leventék meghívtak a klubjukba, s ott is játszottunk egy koncertet.

– Hogyan zajlott a rock-, vagy akkor még inkább beatélet a hatvanas években?

M. Gy.: – Mind a közönségnek, mind a zenészeknek óriási élmény volt. Akkoriban még csak elvétve akadt magnetofon a városban, ezért a figyelem az élőzene felé fordult. Egy-egy Vigadó-, vagy Tóth kocsmabeli – ma Liget vendéglő – fellépésre eljött 800-1000 ember; valóságos néppünepély volt. A zenészeket pedig imádták, ránk is nagyon vigyáztak, ha verekedés kezdődött, azonnal körülvettek minket tizen-huszan, s megvédték. Ma elképzelhetetlen hangulat uralkodott, ezért is gondolok szívesen vissza erre az időszakra. Remélem, ezt a hangulatot meg tudjuk idézni a Sportcsarnokban, eljönnek a régi a rajongók is, és mindenki jól fogja érezni magát.

TAKÁCS VIKTOR

Meghívó a Madách Körbe

A Madách Kör november 20-án pénteken 18 órakor tartja soron következő összejövetelét a Madách Imre Általános Iskola ebédlőjében. A találkozó programján vállalkozói fórum szerepel.

Vántus István posztumusz kórusmű-bemutatója

Egy rekonstrukció margójára

Posztumusz kórusmű bemutatójának lesz színhelye október 20-án a városháza díszterme. A Dugonics Társaság centenáriumi díszközgyűlése alkalmából az ünnepi műsorban Dohány Gabriella vezényletével, a Tömörkény Gimnázium női kara előadásában Vántus István Forrás vizét föl ne zavard című alkotása hangzik majd fel. A neves szegedi zeneszerző hirtelen halála miatt befejezetlenül maradt mű formai rekonstrukcióját Kiss Ernő, a Bálint Sándor művelődési ház igazgatója vállalta, a szerző jegyzetei alapján.

A kórusmű vázlatát Vántus István nem sokkal halála előtt készítette el, s valószínűleg ez lett volna az az alkotás, amely a Dugonics Társaság felkérésére, eredetileg is a centenáriumi előadásra készült volna el. Vántus István, a hat tételre tervezett kórusműhöz Dugonics András Magyar példabeszédek és mondások című könyvéből készített jegyzeteket. A posztumusz műnek négy tételét sikerült a vántusi rendszer szerint rekonstruálni, úgy, hogy az első tétel befejezetten kerül elő a hagyományból, a többi három esetében pedig a kottákon megjelölt alternatívák közül kellett kiválasztani a vántusi műnek megfelelő megoldást. A kórusmű szövegét Kiss Ernő a szerző szándékának megfelelően a Dugonics gyűjteményből egészítette ki. A rekonstruktor elképzelése szerint, a négy tétel csakis a Vántus által megírt, többé-kevésbé kifejtetlen motívumokat tartalmazza, esetenként vállalva a kórusmű vázlatzerűségeit is. A hagyaték alapján nem lehetett ugyanis eldönteni, vajon a zeneszerző hogyan kívánta tovább fejleszteni az egyes tételek formáját. A darab így négy,

rövidre fogott, aforizmatikus tételből áll.

A Vántus-darabot előadó kórus vezetője Dohány Gabriella úgy vélekedik, az aforizmatikus jelleg egyben nagy sürtést is jelent: ahogy a Dugonics-gyűjtésben évszázadok bölcsessége sűrűsödik, úgy a zene is oly tömör, hogy kifejtése biztosan kiteljesedett volna a szerző megvalósításában. A tömörség és a mindvégig tartó gyönyörű egynemű homofónia a szintézisteremtő műveket jellemzi, s ez egyben Vántus István zeneszerzői sajátosága is volt. Mindez érdekes összefüggésben van azzal, hogy Vántus eredetileg gyermekkórusnak szánta művét. A Tömörkény Gimnázium női kara, mondja Dohány Gabriella, ráérezett a mű gondolati és érzelmi mélységére. A karvezető és a kórus megtiszteltetésnek tartja, hogy a befejezetlen műre először ők csodálkozhattak rá, s úgy vélik, az ünnepség hallgatói a négy tételben igazi sorskérdésekkel találkoznak majd.

A közönség érdeklődését tehát várhatóan felkelti a darab, ami esetleg meglepetést is kelt, a jegyzetek gondozójának személyét illetően. Azok között legalábbis, akik a mű befejezését az elismerten legavatottabb Vántus-tanítványtól, Huszár Lajostól várták. A szegedi konzervatórium tanszékvezető tanára kérdésünkre elmondta: a rekonstrukciót formailag megfelelőnek tartja; Kiss Ernő munkájához – elkészülte után – volt alkalma megjegyzéseket fűzni, ám néhány olyan részlet megoldatlan maradt, amely nagyobb elmélyültséget és több időt vett volna igénybe.

PANEK SÁNDOR

Ismét filmszemle

Várhatóan legalább 20 játékfilm és ugyanennyi dokumentumfilm bemutatója szerepel az 1993. február 5. és 9. között megrendezendő 24. Magyar Filmszemlén. Az alkalomra elkészül Bereményi Géza, Maár Gyula, Szabó Ildikó, Tóth Eszter, Erdélyi János-Zsigmond Dezső, Molnár György, Gyarmathy Lívia, Sántha László, és Sóth Sándor filmje. A 24. Magyar Filmszemle ünnepi megnyitóját és a záróbemutatót a tervek szerint az Átrium Moziban tartják, a szemle filmjeit a Metró, a Művész és a Szinbád Moziban láthatják az érdeklődők.

Sikeres FEFA-pályázat minőségügyben

Regionális központ, amerikai segítséggel

Lewis Desfosses amerikai professzor volt a vendége tegnap a Szegedi Élelmiszeripari Főiskola minőségügyszabályozási "tréningjének... A főiskola – a Debreceni Agrártudományi Egyetemmel együtt – dél-alföldi regionális minőségügyi oktató, kutató és továbbképző bázis kialakítására nyújtott be sikeres pályázatot a „Felzárkózás az európai felsőoktatáshoz” Alaphoz (FEFA), ahonnan 386 ezer dollárt és 14,2 millió forint támogatást kapott. A megítélt összeget az élelmiszeripar hús- és gabonavertikumának minőségügyi szabályozására, a minőségbiztosítás felsőfokú oktatásának megalapozására, valamint a gyakorlati képzéshez szükséges műszerekre fordítják.

A SZÉF Dél-Alföldi minőségügyi központ terve felmerült azon a budapesti szimpoziumon is, amelyen a State University of New York rendszerébe tartozó Ipari Hatékonyasági Központ szakemberei adtak elő, Stan Lundine New York állam kormányzója vezetésével.

A szegedi főiskolán tegnap megállapodás született egy, a felsőoktatási intézmények és a vállalatok között technológiai kérdésekben közvetlen kapcsolatot létesítő központ kialakításáról, amely az amerikai központ mintájára működik majd.

P.J.

Az Ifjúsági Házban

Suliszínház,

Csim-bumm cirkusz

Az Ifjúsági Ház már a tavasszal megszervezte az iskolai tananyaghoz kapcsolódó szabad „drámaórákat” általános és középiskolás diákoknak. Az új tanévben folytatják a sikeres bemutatósorozatot. Míg tavaly Shakespeare Romeo és Júliájának részleteit látták a gyerekek szegedi színművészek előadásában és az angol reneszánsz drámáról hallgattak előadásokat, most a francia klasszikus drámával ismerkedhetnek: az első előadást már megtartották, Molière Tartuffe-jének feldolgozását november 17-én mutatta be a Suliszínház társulata.

Ugyancsak az Ifjúsági Ház adott helyet a Szegedi Nemzeti Színház művészei – Herceg Zsolt, Galkó Bence, Rácz Tibor, Bobor György, Andódy Olga – által létrehozott zenés gyermek kabaré, a Csim-bumm cirkusz előadásainak. A produkciót Galkó Bence rendezte, Koczka Ferenc és Csizmadia László szolgáltatja a zenét, Dékány Tibor pedig a műszaki feltételeket. A Cirkusz-bemutató – nagy sikerrel – már megvolt a hónap elején, de a gyereksportok jelentkezésétől függően további előadásokat is tartanak – a következőket november 30-án. Ugyancsak a jelentkezés függvényében szerveznek a későbbiekben suliszínházi bemutatókat is.

A színházzal kapcsolatos programok mellett új klubokat is indított az Ifjúsági Ház: az Ótórai Tintedákon a tizenévesek ismerkedhetnek meg egymással, a Természetbúvár Klubban pedig a környezet kultúrájára igényes fiatalokat várják. Tobábbra is működik az esztendő múltú Kincskereső Klub az irodalomkedvelőknek.

Az önkormányzat kulturális bizottsága az Ifjúsági Ház pályázatát találta a legalkalmasabbnak a Ki mit tud? városi versenyének lebonyolítására. A vetélkedőre az intézmény által kibocsátott jelentkezési lapon lehet nevezni, december 1-jéig.

A temesvári szimfonikusok koncertje

Az ilyesfajta szomszédoló vendégjárás – úgy hiszem – mindenkinek tartogat örömet, hasznot és tanulságot. A vendégek szembekerülnek egy távolabbi befogadó közeggel, a vendéglátók pedig metszetet és üzenetet kapnak a határon túli zeneélet szép törekvéseiből és jeles eredményeiből. És a gondjairól is. Mert vendégeinknél is nyilván súlyos teherként a főváros és a külföld elszívó hatása, az anyagi eszközök hiánya és a kultúra súlypontjának világméretű eltolódása olyan irányba, ahol már nincs is kultúra többé.

Ez a beszámoló tehát nem pusztán tiszteletkör kíván lenni, hanem a nagyrabecsült vendégek produkciójának hallgatása közben felmerült gondolatok rövid kivonata.

Stafan Niculescu II. szimfóniájában egyszerre jelenik meg az európai hagyomány továbbfejlesztése, de ugyanakkor tagadása is. Építkezése dinamikai és hangszín tömbökből történik, a dallami és ritmikai elemek gyakran a fő folyamatoktól különváltak jelentkeznek, harmóniavilága messzire hagyta azt a tradicionális rendet, mely már a századfordulón bomladozni kezdett. Remus Georgescu karmester és együttese rendkívül járatosnak bizonyult ebben a világban. A választékosan kikevert színek,

mértékkel adagolt meglepetések, a férfias réz-hangzások és a jólépült csúcsok kitűnő előadógárdáról tanuskodtak. Még bennünk élt a végső fokozás ormán lecsengő réztányér sístergése és nyomában a darabot kezdő vonóshang puha selyme, amikor a B-dúr csellóversenyhez rokkóvá csökkentett zenekar játékában – sajnos – csalódnunk kellett. Mert tétova és kiegyenlített volt, a ritmikus elemek alig-alig tükröztek valamit Luigi Boccherini játékos eleganciájából. Úgy tűnt, hogy ezúttal mindent a szölistától várnak. Alexandra Gutu valóban kiváló gondolkás, játéka nagyvonalú, technikája teherbíró (talán csak hangszerének némely hangfekvése nem szól igazán homogén fénnnyel), azonban egy versenymű végtére is kollektív műfaj, s ő sem bírt mindig úrrá lenni a körülötte feltűnő rendezetlenségen. A művésznő a ráadásban talált igazán magára: J. S. Bach szólószonátájának tűnődvé-táncoló menüettjét emlékezetes szépen játszotta.

A szünet után a Fantasztikus szimfónia következett. A fiatal Berlioz nagyot akaró, izgalmas, terjedelmes műve talán a velejárog gondok miatt kerül oly ritkán műsorra e tájon. Am éppen ezek a gondok világtították rá a vendégegyüttes eredményeire és szeplőire. Mert míg a vonóskar a szélesebb felületeken puhán, ha kell

áradóan gazdag fénnnyel szólal meg, addig a virtuóz futamok, meg néhány pizzicató hely együtthangzása szétzilálódik – utalva bizonyos megoldatlan technikai problémákra. A fúvók közt vannak kiemelkedő protagonisták, de néhány kevésbé perfekt hangszeres miatt a kollektív indítások és lezárások egysége olykor némi károsodást szenved. Így aztán a berliózi látomások hiteles feltárását a karmester a csúcspontok gazdaságos és hatásos építésével igyekezett megvalósítani. A harmadik „vidéki” tétel széteső tendenciáin azonban ő sem tudott egészen úrrá lenni, de ebben – szentségtörés ne essék szólván – alighanem a szerző is ludas, mert a beethoveni természetpoézisből csak a terjedelem túltengését örökölte, a koherens erőt már jóval kevésbé. A báljelenet valcerének kezelése elbírt volna még némi többlet-eleganciát, ám a vesztőhely komorsága és a zárókép démoni kavargása kellően kárpótolta bennünket.

Mindent összevéve rokonszenves vendégeink ezúttal a kortárs zene üzenetét közvetítették számunkra a legmaradandóbb hatással.

MESZLÉNYI LÁSZLÓ